

Складання симетричного замкнутого узору

Урок з образотворчого мистецтва у 5-му класі

Цілі:

навчальна –

а) формування знань про різні види орнаментів: стрічковий, відкритий, замкнений;

б) удосконалення навичок естетичного сприймання та оцінної діяльності;

розвивальна - удосконалення вмінь планувати малюнок на площині аркуша паперу, розвиток образного мислення, асоціативної пам'яті та уяви;

виховна - виховання естетичного ставлення до навколишнього світу, народної творчості, прагнення до особистої творчості.

Завдання до уроку

- Спостереження та сприйняття нового матеріалу.
- Ознайомлення з новими видами орнаментів.
- Створення симетричного замкнутого узору в прямокутнику зі стилізованих рослинних елементів.

Обладнання:

1. Зразки вишивок, тканин, шпалер, бордюрів, кераміки тощо, де представлені орнаменти:

- у смужці;

- квадраті;

- у колі - з рослинними та геометричними мотивами.

2. Зразки закінчених дитячих робіт попередніх років на тему уроку.

Матеріали:

- аркуш білого паперу;
- пензлі: широкий та тонкий;
- гуашеві фарби;
- простий олівець;
- гумка;
- палітра;
- ганчірка;
- тичок.

Методи та прийоми, що використовує вчитель на уроці:

- бесіда;
- організація сприймання;
- спостереження;
- порівняльний аналіз;
- демонстрація наочності;
- стимулювання творчої діяльності учнів.

Види діяльності учнів:

- сприймання;
- пізнавальна;
- художньо-практична;
- творча.

Структура уроку

I. Організаційна частина (1 хв).

II. Вступна бесіда - актуалізація опорних знань учнів (4 хв).

III. Повідомлення теми уроку й мотивація навчання (1 хв).

IV. Викладання нового матеріалу (11 хв).

V. Самостійна практична робота (25 хв).

VI. Підбиття підсумків уроку (3 хв).

ХІД УРОКУ

Учитель. Людина з давніх часів оздоблювала свій одяг, житло, зброю та посуд різними узорами. Ще в найранішу пору свого розвитку вона зображувала на стінах печери, що правила їй за житло, а також на кам'яній зброї, якою користувалася, різні нескладні узори та схематичні зображення. Свої малюнки первісна людина видряпувала на камені.

- Як ви вважаєте, що зображувала первісна людина на стінах печер, хто був героєм тих розписів? *(Зброю, звірів, на яких полювала, тому що звір - джерело життя й водночас смертельна загроза для людини.)*

Створення цих малюнків було своєрідним засобом вивчення анатомії та поведок тварин і носило також первісний релігійний, чаклунський сенс. Цими символічними зображеннями вона хотіла закріпити свої успіхи в полюванні, яке в той час було джерелом її існування та добробуту. Отже, такі первісні малюнки набували тоді характеру заклинання природи, заклинання звірів.

Згодом малюнок набуває вже характеру прикраси. Різноманітними узорами людина оздоблює свою зброю, одяг, прикрашає посуд і навіть своє тіло. Пізніше мистецтво виконувати узори різьбою на металі, на камені, на дереві, вишивання нитками та розмальовування фарбами досягло високого рівня в багатьох народів Єгипту, Греції та ін.

У наші часи вміння прикрашати узорами-орнаментами широко застосовується в різних галузях сучасного життя:

- у *промисловості* - називайте, що конкретно прикрашають узорами. (Тканини, шпалери, килими, кераміка тощо.)
- в *архітектурі* (Скульптурні, орнаментальні прикраси.)
- в *оформленні книжок, журналів.*

Тобто все, що нас оточує в нашому побуті, має орнаментальне оформлення в тій чи іншій формі.

Розповідь учителя

Слово «орнамент» походить від латинського «ornamentum» - прикраси, орпо - прикрашаю. Тобто орнамент - це прикраса, це видуманий узор, красива витівка - казка, що складається з красивих форм і привабливих фарб. Окремі частини орнаменту взято з природи, але натуральні форми, а також їхній колір перероблені та стилізовані так, як підказують творча фантазія та художній смак виконавців. Тому й кольори в орнаментах добираються за певним сполученням, приємним для очей. Орнаментом оздоблюють найрізноманітніші речі. Отже, своїм змістом та характером виконання орнамент повинен відповідати призначенню тієї речі, яку ним оформляють.

- Згадайте, які бувають візерунки орнаментів за характером мотиву?
(Геометричними, рослинними, складені з форм тваринного світу та змішаними, що утворюються поєднанням кількох мотивів.)

Вивчаючи зразки орнаментів різних часів і народів, можна встановити, що орнаменти у своїй побудові мають певну закономірність, повторення елементів узору, певну симетрію.

Згадайте, що називається ритмом? (Ритм - це рівномірне чергування однакових елементів орнаменту.)

- Існує кілька видів орнаментів. (*Показ учням зразків орнаменту рослинних форм у смужці.*) Орнаменти такого типу ви вже знаєте.
- Як називається цей вид орнаменту? (*Стрічковий орнамент.*)
- Хто покаже, які елементи узору рівномірно повторюються?

Словникова робота

1. Які особливості стрічкового орнаменту?

Стрічковий візерунок будується простим повторенням одного або кількох елементів, розташованих у межах смужки. Ритмічне чергування однакових елементів узору у смужці можна повторювати без кінця.

2. Ще існують відкриті (сітчасті) орнаменти - ті, що розповсюджуються в усі боки рівномірно, повторюючи один і той же візерунок. Наприклад, узор на матерії, шпалерах. (*Демонстрація зразків відкритого орнаменту.*)

3. У замкнених орнаментах візерунок вміщено в певну геометричну форму. Наприклад, орнамент у квадраті, колі, трикутнику. (*Демонстрація й коментар зразків замкненого орнаменту.*)

Якщо скласти такий орнамент удвоє, можна побачити, що обидві його половини мають однакові візерунки, які відходять від середини в протилежні боки. Такий орнамент зветься симетричним. Замкнений орнамент, побудований в колі, прямокутнику чи трикутнику, не завжди буває абсолютно

симетричним, але ж загальна його композиція (побудова) повинна бути врівноважена й відповідати тій формі, в яку він вміщується.

▪ **Аналіз закінчених учнівських робіт попередніх років**

Подивіться на характерні, нескладні й чіткі за своєю композицією учнівські роботи.

Учитель аналізує разом з учнями кожний зразок окремо:

- *з'ясовує загальну побудову;*
- *виявляє їхню симетричність;*
- *характеризує окремі елементи, з яких складається узор;*
- *звертає увагу на гармонійний добір кольорів.*

Отже, кожний узор планується та будується за певним задумом художника. А для правильної побудови симетричного узору треба застосовувати допоміжні лінії.

Пояснення завдання уроку

Сьогодні на уроці ви дізналися про інші види орнаментів. І тепер самі створите контурний малюнок замкнутого орнаменту рослинних форм у прямокутнику за власним задумом.

На чому слід зосередити увагу?

- Узор треба намалювати великого розміру на всю площину аркуша.
- Контурний малюнок слід виконувати легкими лініями.
- На наступному уроці цей орнамент ви розфарбуєте аквареллю.

Учитель за допомогою малюнка на дошці послідовно пояснює загальну побудову та розміщення основних елементів узору на певних етапах. Проробляючи на дошці окремі деталі орнаменту: квіти, листя, слід указати на певну подібність їх до натуральних рослинних форм, але разом з тим підкреслити їх різницю, що полягає в декоративності як форми, так і кольору.

Підведення підсумків уроку

1. Оцінка діяльності учнів під час уроку.
2. Показ кращих учнівських робіт.
3. Визначення з підготовки до наступного уроку.
4. Проголошення уроку завершеним.
5. Прибирання робочих місць.

Методична розробка уроку з образотворчого мистецтва з теми “Засоби виразності декоративного мистецтва”

Матеріал из Гипермаркет знаний

Перейти к: [навігация](#), [поиск](#)

Методична розробка уроку з образотворчого мистецтва для 5 класу з теми: “Засоби виразності декоративного мистецтва”

Мета уроку

Навчальна:

- учні навчаються розпізнавати та характеризувати твори декоративно-ужиткового мистецтва;
- учні навчаються порівнювати орнаменти української та інших культур, минулих та сучасних виробів;
- учні навчаються порівнювати види орнаментів (геометричний, рослинний, зооморфний);
- учні навчаються спрощувати форми для створення рапорту (геометричного, рослинного);
- учні навчаються створювати орнамент на основі рапорту (витинанка, аплікація).

Виховна:

- сприяти розвитку чуттєво-емоційного та естетичного сприймання світу;
- сприяти розвитку асоціативно-образного мислення, цілісного бачення, вміння виділяти основне в явищах і формах;

Розвиваюча:

- залучення учнів до системного пізнання, опанування техніками та прийомами образного виявлення як художньої основи для особистого самовираження;
- вивчення зразків світового та національного мистецтва з творчим переосмисленням і використанням власного досвіду в практичній творчій діяльності учнів.

Тип уроку: урок засвоєння нових знань.

Обладнання уроку:

- Матеріали: 1. Кольоровий папір, картон, ножиці, ніж для паперу.
2. Авторська презентація ppt «Засоби виразності декоративного мистецтва».

План уроку

1. Вступне слово вчителя «Засоби виразності декоративного мистецтва – декор форми, орнамент».
2. Огляд творів декоративно-ужиткового мистецтва (первісного і сучасного).
3. Розпізнавання та характеристика творів декоративно-ужиткового мистецтва.
4. Порівняння орнаментів української та інших культур, минулих та сучасних виробів.
5. Види орнаментів (геометричний, рослинний, зооморфний) .
6. Практична робота. Спрощення форми для створення рапорту (геометричного, рослинного).
7. Практична робота. Створення орнаменту на основі рапорту в техніці витинанки, аплікації.
8. Творче завдання. Створення орнаментованої закладки для книжки.

Хід уроку

1. Вступне слово учителя про види декоративно-ужиткового мистецтва, в основі яких лежить створення предметів побуту, та прикрашання їх розписом, різьбленням тощо.
2. Оглядаючи твори декоративно-ужиткового мистецтва учені докладно розповідають що мотиви для створення орнаментів і візерунків народні митці завжди беруть з навколишнього середовища. Вони творчо перероблюють реальні форми предметів на основі місцевих та національних традицій.
3. Учні відмічають, що в результаті переробки реальних мотивів одержують узагальнене плоске зображення, виконане в визначеному стилі. Стилізований образ предмету зберігає тільки головні характерні ознаки, так як деталі виконуються умовно. Особу увагу художники приділяють підбору матеріалу, з якого виготовляється виріб.
4. Учитель розповідає що багато хто з дітей на Новий рік та Різдво прикрашали свої вікна паперовими сніжинками. Это достатньо просте заняття, и не кожний знає, що втинання из паперу є одним з видів декоративно-ужиткового мистецтва, має глибокі традиції та тисячолітню історію.

Мистецтво витинання ажурних узорів з білого, чорного або кольорового паперу вігадали в Китаї. Воно існує з тих пір, коли в давньому Китаї був винайдений папір. Разом із секретами винайдення паперу мистецтво це розповсюджелось по всьому світу. Витинанням з паперу займаються в Китаї, Японії, В'єтнамі, Мексиці, Данії, Фінляндії, Германії, Україні, Литві. В кожній з цих стран склалися свої художні школи. Учні знайомляться із зразками українських, білоруських, китайських витинанок та різьблення. Порівнюють орнаменти української та інших культур, минулі та сучасні вироби.

5. Учитель визначає, що реальний предмет, що є основою візерунку, називається мотивом. Один чи декілька мотивів, об'єднаних в декоративній композиції називаються узором. Узор, чи група узорів, що повторюються декілька раз в визначеному ритмі, створюють орнамент.

По мотивах орнаменти бувають геометричні, рослинні, зооморфні.

6. Вчитель пояснює, що щоб створити орнамент, треба знати принципи його побудови. Стрічковий орнамент створюється способом ритмічного повторення одного чи декількох елементів (рапортів) в стрічці. Діти виконують практичну роботу. Спрощують форми квітки для створення рапорту (геометричного, рослинного).

7. Діти виконують практичну роботу. На основі рапорту створюють стрічковий орнамент в техніці витинанки, аплікації.

8. Творча робота. Діти приклеюють стрічковий орнамент – витинанку на цупкий кольоровий картон, створюючи орнаментальну закладку для книжки.

Підведення підсумків.

Вчитель робить висновки разом з учнями, обговорює окремі виступи та повідомлення учнів. Підкреслює, що декоративно-ужиткове мистецтво повинно перед усім задовольняти не тільки матеріальні, але й естетичні потреби людини. Виставляються оцінки за відповіді учнів.

Інтерактивний розвиток фантазії учнів

Уроки образотворчого мистецтва у 6-му класі

На сучасному етапі розвитку українського суспільства в умовах реорганізації освіти та системи виховання сучасні педагоги розуміють велику роль мистецтва у формуванні високоморальної та розвинутої творчої особистості. Тому відповідно до Державного освітнього стандарту загальної середньої освіти (12-річна школа), Концепції загальної мистецької освіти та головної мети освітньої галузі "Естетична культура", нарізла необхідність доповнень у класичних формах залучення школярів до мистецтва.

Зокрема йдеться про потенціал інтегративних підходів, які є одним із засобів інтерактивної форми уроку. Так, основу програми «Мистецтво» (5-8-ті класи), розробленою під керівництвом Л. Масол, закладено принцип єдності національних і загальнолюдських художніх цінностей, поліхудожності та полікультурності, що втілюється у вивченні художніх мов різних видів мистецтва, які мають багато спільних елементів та ознак. Програма стимулює вчителя до самостійного пошуку найоптимальніших виражених поєднань і багатозначних зв'язків різнопланових цінностей двох і більше видів мистецтва. Також над цією проблемою працювали такі автори, як Л. Ващенко, О. Щолокова, С. Коновець, В. Тименко та інші, які бачать переваги інтегративних курсів і міжвидове інтегрування для застосування в загальноосвітніх закладах.

Перш за все розглянемо, як розкривається зміст поняття «інтерактивні форми навчання». Словник іншомовних слів за редакцією академіка АН України О. Мельничука дає таке визначення поняттю "інтер..." (лат. inter...) - префікс, що означає перебування поміж, періодичність дії; активність - посилена діяльність, діяльний стан. Таким чином,

періодичне посилення активності або періодичне переведення в діяльний стан визначає поняття "інтерактивний". Для сприяння розвитку фантазії та уяви, що є складовими творчого потенціалу, та врахування художніх інтересів особистості вчитель може застосовувати ситуації вибору учнями різнорівневих за складністю завдань, тем, технік і матеріалів для виконання художніх робіт і сприйняття мистецьких творів, активізувати різноманітними методами та прийомами пошук у вирішенні завдань.

Ми пропонуємо до розгляду методологію інтерактивної форми мистецької освіти, яка враховує вимоги сучасної педагогіки. Вони складаються із завдань, які містять у собі:

Освітні - спрямовані на активацію уяви та фантазії. Передбачають формування практичної діяльності, уміння аналізувати та інтерпретувати мистецькі твори та дитячі малюнки, навчатися споглядати їх різними способами: статичний - сприймати їх через внутрішній світ, пропускати через свої відчуття на рівні порівняння чи поєднання емоційного стану та виразити їх; динамічний - сприймати через зовнішні відображення мистецьких творів, тобто "оживлювати" образи картини чи скульптури рухами, театральною діяльністю, обрядовими діями. Спробувати уявити собі, яким чином зображені образи набули тієї чи іншої пози. Пластичними або гострими рухами передати стан природи, що відтворив художник у своєму мистецькому творі. Створювати творчі композиції за мотивами мистецьких творів, видів і жанрів мистецтва, малювати варіації на теми та імпровізувати за творами митців. Застосування таких нестандартних завдань є одним із засобів стимулювання інтересу до мистецтва. Розглянемо деякі з них. Так, запропонуємо учням провести аналіз на порівняння ряду робіт на одну тему, виконаних дітьми різних вікових категорій. Спроекувати аналіз запитаннями: чим можна ускладнити чи доповнити сюжет? Що змінити, які художні техніки, матеріали застосувати, тобто відтворити картину на площині в об'ємі - скульптуру, рельєф, паперопластику? В якому жанрі або виді мистецтва намалювати її? Визначити мету створення малюнка (навчитися художній техніці, чи він носитиме рекламний характер чи прикрашатиме інтер'єр тощо). Такий аналіз активізує творчий процес, з'являються нові ідеї та образи у розкритті теми. Це ж стосується завдань-диктантів. Учень під диктовку створює композицію, має швидко розташувати зображення так, щоб утворився сюжет. Завдання на часткове копіювання якогось фрагмента відомої картини чи малюнка вчителя, а далі придумати та розширити його за своєю фантазією або подивитись на картину та спробувати відтворити побачене. Вправа на реставрування форми та малюнка посуду за уламком.

Розвивальні - спрямовані на використання нетрадиційних методів запропонованого матеріалу як один із засобів впливу на творчий потенціал дитини.

Сюди відносяться використання набутих учнями знань з інших навчальних дисциплін; долучення різноманітних терапій - арт, арома, музичні, аутотренінги, релаксація, медитація. Застосування непоширених художніх технік (пальчиковий метод, малювання пластиліном на склі, лиття води у форми, ліплення з мокрого піску тощо) та матеріалів (малювання лаком для нігтів, губною помадою, тінями для повік, коректором, "ліплення" утеплювальною пінкою, гіпсовим бинтом тощо), використання різних предметів (палички, корпусу кулькової ручки, овочів), застосування імпровізації в поєднанні різноманітних технік. Використання вчителем різноманітних прийомів ознайомлення дітей із процесом змішування кольорів. Так, палітра може бути у вигляді склянок, у яких знаходяться барвники. Переливаючи їх з одного посуду в інший, діти спостерігають хімічний процес утворення різноманітних відтінків. Таким прикладом може бути накладання кольорових світлофільтрів один на другий, у якому учні спостерігають оптичне змішування кольорів. Далі школярам пропонується самостійно придумати вид палітри. Ця вправа спрямована на засвоєння вмінь змішувати та отримувати нові кольори та відтінки. Аромати також можуть активізувати натхнення дітей. Особливо якщо їх застосувати на уроках малювання

пейзажів, натюрмортів. Включаються нюхові аналізатори, які викликають у дитини асоціації з приємними спогадами, що позитивно впливає на її емоційний стан.

Виховні - містять у собі незвичайні форми проведення уроку як засіб формування здатності проявляти творчу діяльність: урок на виставці, у музеї, на екскурсії, у магазині, у майстернях митців - живописців, гончарів, різьбярів, вишивальниць і т. д., в ательє, редакції тощо. Пропонуються різноманітні види уроків - шоу, вернісаж, конференція, аукціон, обрядових дійств. Проводити рольові ігри - сесія мистецтвознавців, зустріч інопланетних митців. Темі виховних завдань спрямовані на розвиток не тільки нових образів та ідей, а включають у себе загальнолюдські цінності. До них відносяться створення проєктів (колективні форми роботи) з оформлення інтер'єра не лише у своїй школі, а й в інших навчальних закладах, виготовлення подарунків, сувенірів як благодійної допомоги ветеранам, громадянам похилого віку, дітям-інвалідам, сиротам тощо. Виїзд і проведення уроків образотворчого мистецтва, підготовлені учнями за своїм розробленим планом, і пропозиції тем уроків (роль учителя, митця та інше). Проведення конференцій зі своїх надбань у мистецтві. Розглянемо тему "Створення проєкту. Оформлення ви-ставки дитячих малюнків" (робота у групах). Це завдання несе в собі дух змагання. Дітям дуже подобається перемагати, коли їм довіряють, дають можливість самостійно вирішити якесь питання, поставлену перед ними задачу. Самостійне вирішення завдання школярем спрацьовує на активне творення, видумування чогось нового, тобто він робить відкриття. Це дає йому впевненість у своїх можливостях. Учитель допомагає учням у визначенні критеріїв, які дадуть змогу вибрати кращий проєкт, заохочувальні номінації для інших проєктів; демонструє послідовність виконання проєкту, ескізи готових проєктів, зразки шрифтів і шрифтових композицій; роздає проспекти із планом проєктування. Завдання передбачає декілька етапів у досягненні мети. Назва проєкту. Тема виставкових робіт. Визначення форми та кольору шрифту. Оформлення малюнків. Розробка схеми розташування у приміщенні. Виготовлення ескізу каталогу виставки, запрошення. Форма проведення виставки (аукціон, благодійна, ярмарок тощо). Підібрати музичне оформлення. Основне завдання уроку - навички написання шрифту, його розташування на аркуші паперу, підбір кольору та форми. Тобто таке звичайне завдання, подане в інтерактивній формі, учні виконують із творчим підходом, мобілізують усю свою фантазію та уяву.

Творчий розвиток особистості на уроках образотворчого мистецтва - це засвоєння нею необхідних художніх навичок і прийомів, розвиток фантазії та уяви, тобто усвідомлення сутності явищ і предметів реальної дійсності з точки зору їх відповідності або невідповідності особистості моральним та естетичним вимогам, що вироблені людською культурою. Інтерактивні форми сприяють такому розвитку школярів і тим самим забезпечують самостійний пошук різноманітних зв'язків, художніх співставлень, аналогій, паралелей між видами мистецтв і дійсністю, наслідком яких має стати формування в особистості здатності цілісно бачити та сприймати світ, що зумовлює високий потенціал творчості, виховуватиме потребу в художньо-творчій самореалізації, сприятиме духовному самовдосконаленню.

Тема "Скільки років писанці?"

(На вибір: розпис мальованки; виготовлення шкрябанки або дряпанки.)

Урок - інтегрований (обрядові дійства).

Поняття: розпис, мальованка, шкрябанка або дряпанка.

Основна мета заняття: створення мальованої композиції на об'ємі; поглиблення розуміння змісту та художньої **виразності** символів і знаків у процесі створення мальованок і дряпанок; сприйняття творів декоративно-прикладного мистецтва як невід'ємної частини традиційної національної культури; виховання національної гідності та любові до

національних надбань через народне мистецтво; розвиток емоційного задоволення від естетично виконаної роботи та причетності до народних традицій.

Художньо-творча діяльність

Створення довільної композиції за мотивами народних мальованок і дряпанок.

Формування відчуття композиції у процесі **ознайомлення** з розписом яєць.

Підбір кольорових відтінків для **виразності** композиційного розпису на яйці.

Набуття **вмінь** розпису на об'ємній поверхні.

Використання пісень, віршів, уривків з художньої літератури, легенд.

Ознайомитися з українським традиційним мистецтвом розпису яєць.

Уміти розписувати мальованку та виготовляти дряпанку.

Знати види розпису яєць: крашанку, писанку, мальованку, шкрябанку або дряпанку, крапанку.

Вступ (на вибір)

Уривок з поеми "Княжна"

Село! і серце одпочине.

Село на нашій Україні -

Неначе писанка, село

Зеленим гаєм поросло.

Т. Шевченко

Я - писанка-красуня,

Вся в рисках і квітках.

Красу митців несу я,

Їх славлячи в віках.

Мене кладуть у свято

На пишному столі,

Щоби моїм убранством

Втішалися малі.

І. Міщенко

Крутилася писаночка наша,

Як крутилася уся земля.

Схилимося низько

з "Отченашем" -

І сходить сонечко здаля.

Красу свою земля являє:

І квітку, й писанку, і луг...

"Христос воскрес!" -

Я привітаюсь,

Щоб інший радість

Теж відчув.

Ангеліна Балан

ХІД УРОКУ

Писанці вже понад тисячу років. Звичай розписувати писанки походить ще з дохристиянських часів. Україна здавна славилася самобутнім народним мистецтвом - писанкарством. Удосконалюючись протягом багатьох століть, вона стала на-дбанням національної культури, тому відома в усьому світі. Разом з нашими земляками, які шукали кращої долі за межами рідної землі, українська писанка потрапила до інших країн. Колекції їх є в Лондонському королівському музеї, Краківському та Празькому музеях. Багато американців, канадців, австралійців, німців теж вважають писанку своєю. А пам'ятник писанці встановлено в канадському місті Едмонтоні (*фотографія пам'ятника писанці в підручнику "Усі країни світу"*).

Після довгої холодної зими люди завжди чекали на повернення сонця, яке споконвіку давало світло, а тепло сприяло пробудженню природи, розвитку рослинного та тваринного світу. Так найважливішим символом на писанці було й залишається зображення Сонця. Українці споконвіку вірили в магічну силу писанки та були переконані, що вона приносить щастя, добро, достаток, захищає людей від зла. Писанки, мальованки та інші види розписів яєць присвячувались не тільки різноманітним святкам, а й порам року, визначним історичним датам і подіям, дню народження.

Для створення малюнка на яйці необхідно знати їх символіку. Знаючи значення символів, можна читати "написаний" малюнок як текст, розпізнавати послання майстра. Окрім того, розписане яйце прикрашало інтер'єр. Малюнки на яйцях писали не лише у вигляді орнаментів, а й у задовільній композиції. Орнамент - своєрідний зашифрований текст у вигляді знаків, стилізованих малюнків квітів, тварин, пташок. Вони діляться на геометричні, рослинні, зооморфічні або змішані. Ритм у ньому складається на принципі чергування елементів чи групи елементів. Різноманітні за формою та характером лінії в поєднанні з кольором несуть у собі розповідь про природу всесвіту та місце людини в ньому.

Розглянемо значення деяких символів: квіти символізують любов, красу, доброзичливість, радість, достаток, збереження життя. Птахи - перші вісники весни, вони символізують відновлення життя та природи.

Виноградний мотив символізував братерство, доброзичливість і довготривалу вірну любов.

Гілки лавра - вічність, славу, перемогу.

Дубове листя - чоловічу силу, Божу справедливість, красу.

Калина, липа, верба, тополя - жіночу красу.

Вишня - дівочу красу, причарування.

Колосок пшениці, жита - достаток.

Яблуко, слива - мудрість та здоров'я.

Смерека - вічне життя та юність.

Святий знак - **хрест** - символ всесвіту, знак чотирьох пір року, сторін світу, оберіг від хвороб і нещастя.

Охоронниця житла - **берегиня** - оберіг усього земного.

Знак вічності - **безконечник** - сонячний рух.

Символ засіяного лану - **квадрат**.

Символ землі - **ромб**.

Символи кольорів

Зелений - воскресіння природи, молодість, красу та радість, добробут.

Блакитний - безхмарне небо, чисте повітря, космічний простір, майбутнє.

Червоний - сонце, радість, ранішню зорю, любов і надію, літнє тепло, зрілість.

Чорний - ніч, тьму, надра землі, землю й родючість.

Білий - день, світло сонця, життя, вічність, багатство, радість добра та краси.

Білий і чорний - день-ніч, зима-літо, південь-північ.

Жовтий - Сонце, зорі, Місяць, урожай, приріст покоління.

Коричневий - земля й родючість.

На кожне свято тло яйця має свій колір:

Різдво - жовтий, білий.

Великдень - білий, червоний.

Трійця - зелений.

Івана Купала - червоний.

Маковій - червоний.

Спас - білий.

Богородиця - блакитний.

Піст - чорний, фіолетовий.

Практичне завдання

Створення ескізу композиції розпису. Нанесення малюнка на яйце за ескізом.

Завершення уроку

Визначення найкращих робіт у номінаціях: сюжетна композиція, пісня квітів, довершеність, витонченість, майстерність, кольорова ніжність, суто українська, фантазійна, космічна, магічна.

Елементи обрядового дійства

Учні шанобливо вклоняються гостям, запрошуючи їх на "вечірницю", де парубки та дівчата розписуватимуть яйця, щоб обмінятися ними. Заспівують пісні (тексти пісень знаходяться на столах), фрагментарно звучить запис народних пісень як фон "вечірниць". По закінченню роботи над розписом яйця учні виконують обрядову гру обміну яйцями. Ідучи один супроти одного, дівчина та хлопець утворюють струмок, що перетворюється на хоровод із двох кіл, одного кола, закручену спіраль, розкручену спіраль, стають рядочком (можливо із залученням до дійства гостей), уклоняються гостям.

Оформлення класного приміщення

І варіант. Парти розставити у вигляді двох довгих столів для дівчат і хлопців. Один стіл (укритий мальованою скатертиною) стоїть посередині кімнати як демонстраційна вітрина. На ньому розташовано різноманітні композиції із розписаних яєць.

II варіант. Розмістити парти за схемою символу тризубця у плані. Дівчата працюватимуть за центральним столом, хлопці - на правому та лівому крилі символу. На дошці розташовані таблиці, плакати, малюнки, листівки тощо; на учнівських столах - зразки мальованих яєць, значення символів, тексти пісень, віршів.

Гості сидять за столом біля протилежної стіни від дошки. Перед ними лежать декілька плакатів, листівок чи малюнків із зображенням розписаних яєць, фарби, пензлики, склянки з водою.

Оздоблення шкільної форми елементами українського одягу

Вишиванка, стрічка, імітація вінку, пояс, різноманітні прикраси (корали, намисто, дукати, гривна тощо).

Одяг для вчителя: національний український одяг.

Обладнання уроку: підготовлене яйце до розпису та шкрябання, фарби, пензлик, склянка для води, серветка, цвях.

Візуальні мистецтва: різноманітні писанки, плакати із зображенням писанок, таблиці символів, понять.

Музичні твори: фрагменти українських народних пісень до Великодня. Народні обрядові пісні весняно-літнього циклу.

Орієнтовне домашнє завдання

У вільний час відвідати музей декоративно-прикладного мистецтва й отримати насолоду від споглядання мистецьких творів народних майстрів, зокрема писанкарства, відчутти причетність до народних традицій.

Словник понять і мистецьких термінів

Декоративно-прикладне мистецтво - розділ декоративного мистецтва, який охоплює різні галузі творчості, що створюють художні вироби для побуту.

Писанка - вид розпису яйця, на якому за допомогою символів і знаків утворюють орнамент.

Крашанка - яйце, викрашене в один колір.

Крапанка - декорування яйця різнокольоровими крапками.

Шкрябанка або дряпанка - укрите підфарбованим воском яйце, яке прокарбовують гострим предметом.

Мальованка - яйце, розписане за допомогою пензлика фарбами у стилі народних майстрів із творчою композицією.

Література

1. *Нелюта А. М.* Словник образотворчого мистецтва. - Харків, 1996. - С. 290.
2. *Ничкало С. А.* Короткий тлумачний словник. - К. "Мистецтвознавство", 1999. - С. 68.
3. *Ружицький В. А., Малініна А. О.* Основи петриківського розпису. - Харків, "Скорпіон", 2003. - С. 30.
4. *Скуратівський В. Г.* Місяцелик. - К.: "Мистецтво", 1993. - С. 100.
5. Твори українського образотворчого мистецтва в школі. Методичні рекомендації для вчителів образотворчого мистецтва. - К., 1997. - С. 127.
6. *Шевченко Т. Г.* Кобзар. - К.: «Дніпро», 1985. - С. 640 (с. 341).

Курсова робота «Основи кольорознавства на уроках образотворчого мистецтва», 2005 рік. 20.06.2009 09:20

з предмету [Психологія, педагогіка](#)

від

Зміст

Вступ 3

I Розділ Теорія кольору

1.1 Колірні системи 5

1.2 Людина і колір 17

1.3 Теорія гармонії 21

Розділ II Кольорознавство на уроках образотворчого мистецтва

2.1 Дидактичні ігри на заняттях по образотворчій діяльності і самостійній діяльності дітей 31

2.2 Види дидактичних ігор по кольорознавству 37

2.3 Методика використання дидактичних ігор по кольорознавству в різних вікових групах 41

Розробки уроків

Урок№1 Колір. Основи кольорознавства 45

Урок№2 Чарівні фарби «Природні стихії» 51

Урок№3 Виконання декоративного панно 55

Висновок 58

Список літератури 60

Додатки 63

Висновок

Актуалізація. Дослідження кольору проводиться в комплексі з різними науками і збагачує знання про колір, що включає фізичний, фізіологічний і психологічний аспекти вивчення кольору. Знайомство з кольором предметів, об'єктів, явищ навколишнього життя і колірне рішення зображень дітьми в їх малюнках, аплікаціях сприяє розвитку у них естетичного сприйняття, відчуття кольору. Метою курсової роботи було розглянути основи кольорознавства на уроках образотворчого мистецтва. - Розглянули колірні системи, кольорочутливість ока, уміння бачити багатство кольору в навколишньому світі, здатність до розпізнавання колірних станів середовища, подолання стереотипних колірних уявлень, формування в учнів художньо-естетичного ставлення до навколишньої дійсності, потреби насолоджуватися красою природи і творами мистецтва; в практичній роботі - вміння передавати різноманіття і виразність кольору в малюнках, пов'язаних із відображенням явищ навколишньої дійсності. - З'ясували відчуття декоративної виразності кольору, розуміння умовності декоративного кольору, розуміння гармонії кольоросполучень. Як можна використати колір для декорування і за законами колірної гармонії. - Визначили виразні можливості кольору і розвиток в них (на рівні синтезу розуміння і почуття) вміння використовувати колір для передавання своїх емоцій, певного стану, ставлення, настрою в різних видах художньої діяльності. - Проаналізували основи кольорознавства; формування вмінь і технічних навичок. - Розкрили основи кольорознавства, зміст термінів та понять: "хроматичні", "ахроматичні" кольори, "колірна гама", "колірна гармонія", "колорит", "додаткові кольори" тощо, назви фарб, про умовність та специфіку декоративного кольору, залежність колірної гами у пейзажі від освітлення та про просторову зміну забарвлення об'єктів у пейзажі про принципи створення гармонійних колірних співзвуч, "настрій"

кольору, емоційно-образні можливості кольорів та використання в їх вербальній характеристиці емоційно-образних термінів (теплі та холодні, грізні та ласкаві, сумні та веселі, важкі та легкі і т. ін.); колірну палітру, що відповідає певному емоційному стану, настрою, відчуттю. - Розробили дидактичні ігри та плани уроків на заняттях по образотворчій діяльності і самостійній діяльності дітей. Матеріал курсової роботи про основи кольорознавства на уроках образотворчого мистецтва можна використовувати як на самих уроках образотворчого мистецтва, так і для вивчення методичних вмінь та знань викладання основ кольорознавства.

Методика роботи над тематичною композицією в шкільному курсі з образотворчого мистецтва - Реферат

visual_arts

153

Зкачати

Реферат на тему:

Методика роботи над тематичною композицією в шкільному курсі з образотворчого мистецтва

Уроки тематичного малювання є обов'язковими в розділі навчання з образотворчого мистецтва починаючи з першого класу. Збільшується складність, міняються теми, але сумно те, що діти в основному йдуть по неправильному шляху "чистого малювання", посягнувши на стереотипах мультиплікації. Тут дуже важливе керівництво зі сторони вчителя, створення атмосфери творчого розкріпачення мислення, вміння підтримувати прагнення дітей відображати і відчувати, фантазувати.

В процесі творчої праці учнів над композицією на уроках - бесідах про творчість і окремі роботи майстрів живопису необхідно знайомити учнів з досягненнями попередніх поколінь в цій галузі. На конкретних прикладах прослідковувати процес зародження задуму і розробки теми сюжетної картини, порядок роботи над нею.

У живописі Древньої Греції з'являються твори з чітко вираженим, композиційним центром. Приклад тому є, помпейська фреска "Ахілл серед дочок Ліхамеда".

У період середньовіччя мистецтво зійшло зі шляху, по якому воно розвивалося у Давній Греції. Середньовічне мистецтво в усіх його проявах відновлюється від трьохвимірної композиції фігур, що вільно рухаються в просторі.

У період пізнього середньовіччя на рубежі XIII - XIVст., в образотворчому мистецтві посилюються реалістичні тенденції, релігійна аскетичність, скованість, поступаються місцем перед більш реалістичним змістом творів мистецтва. Ренесанс дав людству титанів мистецтва, які крім своїх творів, що демонструють велику майстерність, глибоке знання в галузі композиції, вони залишили значну теоретичну спадщину (в трактатах, листах, записках, спогадах, щоденників художників). Завдання пов'язані з композицією були усвідомлені художниками раннього Відродження монументальних фресках. Художники

епохи Відродження перш за все ґрунтувалися на пізнанні особливостей людського зору і законів зорового сприйняття. На противагу середньовічному мистецтву Альберті прагнув теоретично підкріпити вірну позицію художників свого часу.

"Тайна вечера" Леонардо да Вінчі може служити ідеальним втіленням нової композиційної формули, що відповідає законам зорового сприйняття існуючого в дійсності. Художники, теоретики, історики мистецтва XVIII - XIX ст., в своїх трактатах, статтях, листах, також висловлювались з питань композиції - Делакруа, Дусем. Вони вважали, що величезні переваги полотен великих майстрів важко переоцінити, але недоліки в композиційних побудовах є і у них. Ми бачимо в них безпідставну розкіш, примітивну величність, ознаки, які ні про що не говорять і яких Рейнольде жартома називав фігурами "напрокат", тому що вони однаково пасують до будь-якого сюжету. До числа найбільш ранніх методичних робіт що зачінають питання композиції в образотворчому мистецтві, відноситься книга американського художника - педагога А. Доу "композиція", що вийшла у світ 1998 році. Ця робота являє собою підручник, в якому описані методичні прийоми компонування навчально-творчих малюнків. Під композицією Доу розумів "розміщення мас" різних форм і тонів на листі паперу, полотні.

Поява нової течії в образотворчому мистецтві - емпресіалізму, відмовила живописні засоби, сприяла просуванню мистецтва вперед. В той же час захоплення пошуками кольору, експрементування в галузі формальних засобів живопису привело до втрати композиційної цінності.

Розвиток образотворчого мистецтва до XVIII ст, йшов в плані розвитку іконопису. Впродовж століть Українські малярі, спираючись на традиції мистецтва Київської Русі, виробили свою систему інтерпретації традиційних іконографічних канонів, що уніфікували і регламентували спосіб зображення біблійних сюжетів та художнього образу в цілому із засадами стилю і колористичних рішень.

Український живопис початку XIX ст., в своєму розвитку спирався на досягнення національних митців попередньої доби. Величезний вплив на розвиток реалістичного мистецтва справили передвижники на чолі з І.Карельським. Композиції картин будувалися в залежності від ідейного задуму на основі спостереження соціальних подій того часу. Картина була в творчості передвижників характеру "всевидючого зеркала життя", при чому дзеркала яке "відбиває життя таким, яким воно є але з виділенням важливих для народної долі сторін". У зв'язку з цим зазнав трансформації весь образний лад творів побутового жанру, ускладнюється композиція поглиблюється психологічна характеристика образів. З'являється новий тип жанрової композиції - так звана "хорова картина, головною дієвою особою є людська маса".

Вважаючи композицію засобом образного відображення життєвих явищ, видатний педагог Д. Кордовський зауважує: з метою розвитку в учнів творчих здібностей і умінь синтезувати свої спостереження ведуться заняття по композиції на задані і вільні теми...

Я веду вправи двох завдань:

1. вміти володіти пропорціями і в рисунку, і в живописі, між зображуваними предметами і простором між ними;
2. розміщення зображуваного з метою максимальної передачі бажаного...

Фаворський пише: "Одже з визначень композиції буде таке: прагнення до композиційності в мистецтві є прагнення цільно сприймати, бачити і зображати різно-просторове, і різно-часове. Якщо так визначити поняття композиції, то стане зрозуміло, що вона не є додатком до зображення, не є прикрасою, а є основним моментом зображення".

К.Юон писав : "Композиція - є усвідомлена автором формула, художнього вираження творчого задуму у всіх його складових ".

Робота над композицією пронизує майже весь творчий процес, що являє собою надзвичайно складне явище.

Не випадково до вивчення цього феномена підключалися естетики, філософи, фізики,

соціологи, психологи, педагоги. Знання історії розвитку композиції, різних методів і прийомів, використовуваних художниками минулого і сучасного; зазначених закономірностей сприйняття творів образотворчого мистецтва де є можливість глибше зрозуміти значення викладання композиції в системі художньої освіти.

Композиція, являється основою розвитку творчих здібностей учня. При малюванні з натури учень бачить перед собою конкретну суттєво - зорову опору, зображувані предмети, а керівництво зі сторони вчителя орієнтуючого на доцільність вибору тих чи інших живописно - пластичних прийомів і засобів вирішення навчального завдання. Тут основними помічниками учнів повинні бути, власне, творче мислення, уява, враження, спостереження, фантазія.

Уроки композиції в початкових класах загальноосвітньої школи полягають у малюванні ілюстрацій до улюблених казок, на вільні теми, в зображенні близького і зрозумілого дітям. Втілюючи ці теми, учень проявляє себе, свої індивідуальні особливості. В молодших класах навчання завжди йде з великим бажанням. Дітей захоплює процес живопису фарбами (корисно застосовувати метод, коли живопис використовується без рисунку). Учні не задумуючись виконують багатофігурні, складні композиції, вводять туди тварин, фантастичних чудовиськ, та інші непередбачені елементи. Пізніше у дітей з композицією виникають певні труднощі. В деякій мірі зникає безпосередність сприйняття життя. В той же час приходить розуміння, що композиція - не тільки приваблива картинка, в ній потрібно виразити свої думки, оцінки, відношення до явищ дійсності. Тоді учні, розробляючи тему, починають з позначення деталей, з виконання окремих ескізів. Вони починають розуміти, що краще спочатку знайти великі співвідношення, іти від загального до окремого. Такий метод формує вміння цільно бачити, надає малюнкам грамотного характеру.

В роботі кольором потрібно прагнути, щоб учні не просто розмальовували, а шукали колористичне рішення. Можна запропонувати їм тонований папір, це дозволить утримати роботу в одноманітній гамі.

У школі на уроках образотворчого мистецтва рекомендуються різні теми: "Зимові розваги", "Канікули", "Різдвяні свята", "Весна прийшла", "Моя школа". Важливо, щоб саме завдання спонукало учня до композиційної активності, роздумів, уяви.

Список використаної літератури.

1. М. Альпатов Композиція в живописі- М: 1940.
2. П. Білецький. Мова образотворчих мистецтв - К. Радянська школа, 1973.
3. Г. В. Беда, Живопись. - М.: Просвещение 1986.
4. Ю. М. Кирцев. Рисунок и живопись. - М.: Высшая школа 1992
5. Н. Я. Маслов. Тенер.- М.: Просвещение, 1984
6. В. І. Свенціцька. Спадщина віків.- Львів.: Каменяр, 1990
7. С. В. Шорохов, Н. Г. Козлов. Композиція. - М.: Просвещение, 1978
8. Школа изобразительного искусства, 1, - М.: Москва, 1986
9. Е. Е. Розкова, образотворче мистецтво у школі, - М.Просвіта, 1976
10. Н.Н.Ростовцев. Методика викладення О. М. В школі, - М., 1980

Реферат на тему:

Методика роботи над тематичною композицією в шкільному курсі з образотворчого мистецтва

Уроки тематичного малювання є обов'язковими в розділі навчання з образотворчого мистецтва починаючи з першого класу. Збільшується складність, міняються теми, але сумно те, що діти в основному йдуть по неправильному шляху "чистого малювання", посіяного на стереотипах мультиплікації. Тут дуже важливе керівництво зі сторони вчителя, створення атмосфери творчого розкріпачення мислення, вміння підтримувати прагнення дітей відображати і відчувати, фантазувати.

В процесі творчої праці учнів над композицією на уроках - бесідах про творчість і окремі роботи майстрів живопису необхідно знайомити учнів з досягненнями попередніх поколінь в цій галузі. На конкретних прикладах прослідковувати процес зародження задуму і розробки теми сюжетної картини, порядок роботи над нею.

У живописі Древньої Греції з'являються твори з чітко вираженим, композиційним центром. Приклад тому є, помпейська фреска "Ахілл серед дочок Ліхамеда".

У період середньовіччя мистецтво зійшло зі шляху, по якому воно розвивалося у Давній Греції. Середньовічне мистецтво в усіх його проявах відновлюється від трьохвимірної композиції фігур, що вільно рухаються в просторі.

У період пізнього середньовіччя на рубежі XIII - XIVст., в образотворчому мистецтві посилюються реалістичні тенденції, релігійна аскетичність, скованість, поступаються місцем перед більш реалістичним змістом творів мистецтв. Ренесанс дав людству титанів мистецтва, які крім своїх творів, що демонструють велику майстерність, глибоке знання в галузі композиції, вони залишили значну теоретичну

спадщину (в трактатах, листах, записках, спогадах, щоденників художників). Завдання пов'язані з композицією були усвідомлені художниками раннього Відродження монументальних фресках. Художники епохи Відродження перш за все ґрунтувалися на пізнанні особливостей людського зору і законів зорового сприйняття. На противагу середньовічному мистецтву Альберті прагнув теоретично підкріпити вірну позицію художників свого часу.

"Тайна вечера" Леонардо да Вінчі може служити ідеальним втіленням нової композиційної формули, що відповідає законам зорового сприйняття існуючого в дійсності. Художники, теоретики, історики мистецтва XVIII - XIXст., в своїх трактатах, статтях, листах, також висловлювались з питань композиції - Делакруа, Дусем. Вони вважали, що величезні переваги полотен великих майстрів важко переоцінити, але недоліки в композиційних побудовах є і у них. Ми бачимо в них безпідставну розкіш, примітивну величність, ознаки, які ні про що не говорять і яких Рейнольдс жартома називав фігурами "напрокат", тому що вони однаково пасують до будь - якого сюжету. До числа найбільш ранніх методичних робіт що зачинають питання композиції в образотворчому мистецтві, відноситься книга американського художника - педагога А. Доу "композиція", що вийшла у світ 1998 році.

Ця робота являє собою підручник, в якому описані методичні прийоми компонування навчально-творчих малюнків. Під композицією Доу розумів "розміщення мас" різних форм і тонів на листі паперу, полотні.

Поява нової течії в образотворчому мистецтві - емпресіалізму, відмовила живописні засоби, сприяла просуванню мистецтва вперед. В той же час захоплення пошуками кольору, експериментування в галузі формальних засобів живопису привело до втрати композиційної цінності.

Розвиток образотворчого мистецтва до XVIII ст, йшов в плані розвитку іконопису. Впродовж століть Українські малярі, спираючись на традиції мистецтва Київської Русі, виробили свою систему інтерпретації традиційних іконографічних канонів, що уніфікували і регламентували спосіб зображення біблійних сюжетів та художнього образу в цілому із засадами стилю і колористичних рішень.

Український живопис початку XIX ст., в своєму розвитку спирався на досягнення національних митців попередньої доби. Величезний вплив на розвиток реалістичного мистецтва справили передвижники на чолі з І.Карельським. Композиції картин будувалися в залежності від ідейного задуму на основі спостереження соціальних подій того часу. Картина була в творчості передвижників характеру "всевидючого зеркала життя", при чому дзеркала яке "відбиває життя таким, яким воно є але з виділенням важливих для народної долі сторін". У зв'язку з цим зазнав трансформації весь образний лад творів побутового жанру, ускладнюється композиція поглиблюється психологічна характеристика образів. З'являється новий тип жанрової композиції - так звана "хорова картина, головною дієвою особою є людська маса".

Вважаючи композицію засобом образного відображення життєвих явищ, видатний педагог Д. Кордовський зауважує: з метою розвитку в

учнів творчих здібностей і уміння синтезувати свої спостереження ведуться заняття по композиції на задані і вільні теми...

Я веду вправи двох завдань:

1. вміти володіти пропорціями і в рисунку, і в живописі, між зображуваними предметами і простором між ними;
2. розміщення зображуваного з метою максимальної передачі бажаного...

Фаворський пише: "Одже з визначень композиції буде таке: прагнення до композиційності в мистецтві є прагнення цільно сприймати, бачити і зображати різно -просторове, і різно - часове. Якщо так визначити поняття композиції, то стане зрозуміло, що вона не є додатком до зображення, не є прикрасою, а є основним моментом зображення".

К.Юон писав : "Композиція - є усвідомлена автором формула, художнього вираження творчого задуму у всіх його складових ".

Робота над композицією пронизує майже весь творчий процес, що являє собою надзвичайно складне явище.

Не випадково до вивчення цього феномена підключалися естетики, філософи, фізики, соціологи, психологи, педагоги. Знання історії розвитку композиції, різних методів і прийомів, використовуваних художниками минулого і сучасного; зазначених закономірностей сприйняття творів образотворчого мистецтва де є можливість глибше зрозуміти значення викладання композиції в системі художньої освіти.

Композиція , являється основою розвитку творчих здібностей учня.

При малюванні з натури учень бачить перед собою конкретну суттєво - зорову опору, зображувані предмети, а керівництво зі сторони вчителя орієнтуючого на доцільність вибору тих чи інших живописно - пластичних прийомів і засобів вирішення навчального завдання. Тут основними помічниками учнів повинні бути, власне, творче мислення, уява, враження, спостереження, фантазія.

Уроки композиції в початкових класах загальноосвітньої школи полягають у малюванні ілюстрацій до улюблених казок, на вільні теми, в зображенні близького і зрозумілого дітям. Втілюючи ці теми, учень проявляє себе, свої індивідуальні особливості. В молодших класах навчання завжди йде з великим бажанням. Дітей захоплює процес живопису фарбами (корисно застосовувати метод, коли живопис використовується без рисунку). Учні не задумуючись виконують багатофігурні, складні композиції, вводять туди тварин, фантастичних чудовиськ, та інші непередбачені елементи. Пізніше у дітей з композицією виникають певні труднощі. В деякій мірі зникає безпосередність сприйняття життя. В той же час приходить розуміння, що композиція - не тільки приваблива картинка, в ній потрібно виразити свої думки, оцінки, відношення до явищ дійсності. Тоді учні, розробляючи тему, починають з позначення деталей, з виконання окремих ескізів. Вони починають розуміти, що краще спочатку знайти великі співвідношення, іти від загального до окремого. Такий метод формує вміння цільно бачити, надає малюнкам грамотного характеру.

В роботі кольором потрібно прагнути, щоб учні не просто розмальовували, а шукали колористичне рішення. Можна запропонувати

їм тонований папір, це дозволить утримати роботу в одноманітній гамі.

У школі на уроках образотворчого мистецтва рекомендуються різні теми: "Зимові розваги", "Канікули", "Різдвяні свята", "Весна прийшла", "Моя школа". Важливо, щоб саме завдання спонукало учня до композиційної активності, роздумів, уяви.

Список використаної літератури.

1. М. Альпатов Композиція в живописі- М: 1940.
2. П. Білецький. Мова образотворчих мистецтв - К. Радянська школа, 1973.
3. Г. В. Беда, Живопись. - М.: Просвещение 1986.
4. Ю. М. Кирцев. Рисунок и живопись. - М.: Высшая школа 1992
5. Н. Я. Маслов. Тенер.- М.: Просвещение, 1984
6. В. І. Свенціцька. Спадщина віків.- Львів.: Каменяр, 1990
7. С. В. Шорохов, Н. Г. Козлов. Композиція. - М.: Просвещение, 1978
8. Школа изобразительного искусства, 1, - М.: Москва, 1986
9. Е. Е. Розкова, образотворче мистецтво у школі, - М.Просвіта, 1976
10. Н.Н.Ростовцев. Методика викладення О. М. В школі, - М., 1980

www.ReferatCentral.org.ua - Я тут навчаюсь

- ознайомлення вчителів – предметників з чинними програмами;
- знаходження суміжних тем у програмах з різних предметів;
- складання структури майбутнього уроку;
- написання спільного плану – конспекту.

Однак не треба плутати етапи – блоки бінарного уроку з «блочними» уроками В. Ф. Шаталова (вчителя математики, досвід якого широко висвітлений у методичній літературі 80 – х років минулого століття). Уроки цього творчого педагога мають на меті подати матеріал кількох тем блоками, фіксуючи його на схемах – опорах, що допомагає школярам, швидко осмислювати й запам'ятовувати формули, докази, а також виділяти головне, складати власні тези.

1.3. Віршовані (римовані) уроки.

Віршовані (римовані) уроки – це такі нестандартні уроки, що проводяться у віршованій формі. Всі етапи такого уроку, всі завдання, задачі, пояснення – римовані тексти. Як правило, ці уроки підсумовують вивчені теми, тобто є узагальнюючими (систематизуючими), їх структура подібна до структури уроків узагальнення знань.

Важливо зазначити, що римовані уроки максимально зосереджують, увагу школярів, бо матеріал подається стисло – віршами, і не можна пропустити основне, треба зуміти його чітко виділити й зробити певні висновки. Такі нестандартні уроки стають справжнім святом для учнів і вчителя.

Пропонується використовувати римовані заняття раз на місяць. Спостереження показали, що після таких нестандартних уроків діти «грають у рими», а деякі, за свідченням батьків, пробують самі «складати» вірші. Ось скільки цінного у проведенні віршованих уроків і для школярів, і для вчителя!

1.4. Інтегровані уроки.

У сучасному педагогічному процесі значного розвитку набула ідея між предметної інтеграції.

Інтегровані уроки ставлять за мету спресувати споріднений матеріал кількох предметів навколо однієї теми. Діти розглядають якесь явище, поняття з різних боків.

Аналіз чинних програм для чотирирічної початкової школи та вивчення досвіду вчителів свідчить про широкі можливості для інтеграції навчального матеріалу з окремих предметів. Як зазначає О. Савченко, такі нестандартні уроки дають можливість учителеві разом із учнями опанувати значний за обсягом навчальний матеріал, домогтися формування міцних, усвідомлених між предметних зв'язків, уникнути дублювання у вивченні низки питань, досягти цілісності знань (Савченко О.Сучасний урок у початкових класах. – К.: Магістр - S, 1997. – С. 89 – 90).

Підготовка інтегрованих уроків передбачає:

- аналіз річного календарного планування;
- зіставлення матеріалу різних предметів для виділення тем, близьких за змістом або метою використання;
- визначення завдань уроку;
- «конструювання» уроку.

Найбільш відповідальним етапом підготовки інтегрованого заняття, на нашу думку, є визначення завдань уроку. З огляду на це, справедливим буде виділення навчальної, розвивальної та виховної мети окремо для кожного з предметів, що інтегруються.

Дидактичні особливості інтегрованих уроків чітко викладені в книзі О.Савченко «Дидактика початкової школи» (К.: Генеза, 1999).

Учитель С.Барсук (учасник творчої групи Л.Варзацької) наводить класифікацію інтегрованих уроків. На думку нашої колеги, інтегровані уроки можуть поділятися залежно від:

1. Навчальних предметів, що інтегруються:

- урок рідної мови і мовлення з образотворчим мистецтвом;
- урок рідної мови і мовлення з ознайомленням з навколишнім світом (природознавством);
- урок рідної мови і мовлення з художньою працею;
- урок рідної мови і мовлення з народознавством тощо;

2. Визначення мети уроку:

- урок з автономними цілями;
- урок з домінуючими та супровідними цілями;

3. місця проведення уроку:

- уроки, що проводяться у класній кімнаті;
- поза класом:

урок у залі, музеї, на виставці; урок творчості серед природи;

- комплексна форма (класна у поєднанні з позакласною);

4.Тривалості уроку:

- академічний урок;
- спарений (два-три 45- чи 30-хвилинних уроки);

5. Кількості інтегрованих уроків:

- подвоєні (інтегрування змісту двох навчальних предметів);
- потроєні (інтегрування змісту трьох навчальних предметів).

У фаховій літературі останніх років можна знайти багато розробок інтегрованих уроків. Вивчення значної кількості таких уроків та власний досвід їх проведення дозволяють зробити висновок про наявність певної структури такої форми уроку.

Перший етап проведення інтегрованого уроку –організаційний.

Другий - ознайомлення з темою та метою. На третьому етапі під час актуалізації опорних знань учнів важливою є вступна бесіда, характерна особливість якої - актуалізація знань з усіх інтегрованих предметів. Час її проведення має бути не більше ніж 8-10 хвилин.

Підготовка цього етапу уроку потребує від класовода особливої уваги: бесіда повинна бути змістовною, лаконічною, чіткою. Якщо уроки з різних предметів за однією темою проводяться окремо, вступна бесіда триває двічі (втричі) довше. Саме тому, об'єднання змісту навчальних дисциплін значно скорочує час на їх опанування і забезпечує різнобічне сприймання предметів чи явищ, що є безперечною перевагою інтеграції. Наступні етапи інтегрованого уроку можуть проводитися по-різному, залежно від теми й мети конкретного уроку.

Цікаво, що характерною особливістю початкової школи більшості закордонних країн стало навчання за інтегрованими курсами. Так, читання, письмо, усне мовлення об'єднані в мистецтво мовлення; відомості з історії, географії, громадянського права - у суспільствознавство; відомості з фізики, хімії, астрономії - у природознавство (Колягин Ю., Алексеєнко О. Интеграция школьного обучения //Начальная школа.-1990. - №9. - С. 28-29).

Варто наголосити, що методика проведення інтегрованого уроку вимагає від учителя високого професіоналізму та ерудиції. Якщо такі нестандартні уроки відбуваються систематично, це значно впливає на розвиток пізнавальних здібностей молодших школярів. О.Савченко зазначає, що «змістовні, цілеспрямовані інтегровані уроки вносять . у звичайний плин шкільного життя новизну, певною мірою знімають суворі кордони предметного викладання і допомагають дітям емоційно і системно сприйняти деякі поняття, явища» (Савченко О. Урок у початкових класах /Навчально-методичний посібник. – К.: Освіта. - 1993).

1.5. Уроки – змагання.

Готуючись до уроку – змагання, учитель проводить таку роботу (п. 6, 7 розробляються всім класом):

- 1.Спостереження за учнями.
2. Проведення різноманітних тестувань, індивідуальних бесід з метою виявлення лідерів класу.
3. Підготовка кількох школярів для роботи в ролі консультантів команд і асистентів учителя для записування отриманих балів на дошці.
- 4.Опрацювання на звичайних уроках окремих ігрових ситуацій.
- 5.Роз'яснення критеріїв оцінювання журі (артистизм, виразність співу, ерудиція, оригінальність виконання танку, ритмічність гри на музичному інструменті, чітка дикція під час виконання поетичного твору тощо).
6. Визначення кількості балів, одержаних за правильну відповідь чи обґрунтоване доповнення.